

ПрАТ «ВНЗ МАУП»

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ»
(для бакалаврів)**

Київ – 2017

Підготовлено кандидатом фармацевтичних наук Носенко О.А.

Затверджено на засіданні кафедри загальної та клінічної фармації (протокол №1 від 31 серпня 2017 р.)

Схвалено Вченою радою Факультету фармації ПрАТ «ВНЗ МАУП» (протокол №1 від 31 серпня 2017 р.)

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації». — К.: МАУП, 2017. – 29 с.

Робоча програма призначена для студентів заочної форми навчання, містить вступну частину, програмний матеріал дисципліни, структуру залікових кредитів, тематичні плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи, план практичної підготовки, перелік питань для підсумкового контролю, форми контролю, а також перелік навчально-методичної літератури.

ПРАТ «ВНЗ МАУП»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
 Декан факультету фармації
 доц. Л.Ю. Дьякова

(підпис)
 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

З дисципліни «Організація та економіка фармації»

Спеціальність: 226 «Фармація, промислова фармація»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

Факультет: фармації

Кафедра: загальної та клінічної фармації

Нормативні дані:

Спеціальність, термін навчання	Форма навчання	Семестр	Кількість навчальних тижнів	Підсумковий контроль				Кількість кредитів	Кількість годин								
				Іспит	Залік (ПК)	Курсова робота (проект)	Розрах.-графічне завдання		ЕCTS	Загальна кількість	Кількість аудиторних годин					Самостійна робота	Позааудиторна робота
											Всього	Лекцій	Практичних занять	Семінарських	Лабораторних занять		
Фармація, промислова фармація, 3 р	денна	6	20	Оцінка		-		6	180	34	8	26	-	-	146		

Робочу програму склали: доц. Носенко О.А.

Програму обговорено на засіданні
 кафедри загальної та клінічної фармації

"31" серпня 2017 р., протокол № 1

Програму ухвалено на засіданні Вченої ради Факультету фармації
 «31» серпня 2017 р., протокол № 1

Завідувач кафедри
 загальної та клінічної фармації

О.С. Соловійов

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Організація та економіка фармації» належить до циклу дисциплін професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація». Предметом вивчення навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» є організаційно-економічні аспекти діяльності аптечних закладів.

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» входить до переліку обов'язкових компонент освітньо-професійної програми «Фармація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікація: бакалавр фармації. Навчання здійснюється протягом 3 років. Програма структурована на модулі, змістові модулі, теми.

Згідно з навчальним планом вивчення дисципліни здійснюється на 3 курсі, упродовж VI семестру.

Організація та економіка фармації як навчальна дисципліна:

а) базується на вивченні студентами основи економіки, технології ліків, фармакології, етики та деонтології у фармації;

б) закладає основи вивчення студентами таких дисциплін як фармацевтичне та медичне товаровознавство, фармакоекономіка, засоби лікувальної косметики та основи для подальшого навчання на магістерських програмах, зокрема дисциплін менеджмент та маркетинг у фармації, належні практики у фармації, фармацевтичне правознавство, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами на формування умінь застосовувати знання у процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Програму дисципліни «Організація та економіка фармації» поділено на два змістові модулі таким чином:

Модуль 1. Організація та економіка фармації

Змістові модулі:

1. Організація фармацевтичного забезпечення населення.
2. Системи обліку у фармації.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- а) лекції;
- б) практичні заняття;
- в) самостійна робота студентів (СРС);
- г) консультації.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни.

Практичні заняття передбачають:

- оформлення облікової документації;
- здійснення економічних розрахунків та аналізу;
- вирішення ситуаційних задач та тестових завдань;
- моделювання ситуацій;
- використання автоматизованих систем обліку.

Підсумковий контроль засвоєння модуля здійснюється після його завершення на підсумкових контрольних заняттях. Після завершення вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти складають іспит.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння модулю та іспиту і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» є формування у студентів системи знань про організаційно-економічні аспекти фармацевтичної діяльності у сучасних умовах.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Організація та економіка фармації» є наступні: сприяти формуванню професійно необхідних знань, умінь та навичок; забезпечити теоретичну базу для подальшого вивчення інших фармацевтичних та економічних дисциплін навчального плану; створити базу, яка визначає професійну компетентність та загальну ерудицію фармацевтів.

Компетентності:

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та не фахової аудиторії.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 11. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ФК 7. Здатність організовувати діяльність аптеки із забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами, парафармацевтичними товарами, засобами медичного призначення відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптечної практики та інших організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства. Здатність організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) в аптечних закладах, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно нормативно-правових актів України.

ФК 8. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до чинного законодавства України.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 3. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.

ПРН 5. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахування суспільних і виробничих інтересів.

ПРН 6. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.

ПРН 9. Здійснювати професійну діяльність використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Internet-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології.

ПРН 10. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді.

ПРН 11. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРН 19. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, розташованих у сільській місцевості, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 20. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів (у сільській місцевості), а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 21. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 22. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ПРН 23. Сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів. Виконувати сумлінно свої професійні обов'язки, дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів. Володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. «Організація та економіка фармації»

Змістовий модуль 1.

Організація фармацевтичного забезпечення населення

Конкретні цілі:

Засвоїти принципи організації фармацевтичного забезпечення населення згідно з вимогами Належної аптечної практики.

Трактувати вимоги Міжнародних стандартів фармацевтичної діяльності.

Використовувати нормативно-правові акти, які регламентують діяльність підприємств фармацевтичної галузі.

Пояснювати основні принципи Національної лікарської політики.

Характеризувати організаційну структуру фармацевтичної галузі та основні принципи державного регулювання фармацевтичної діяльності.

Аналізувати сучасний стан фармацевтичного забезпечення населення.

Інтерпретувати завдання й функції аптек та їх структурних підрозділів.

Класифікувати аптеки за різними критеріями.

Визначати порядок відкриття аптек (фармацевтичних фірм).

Характеризувати особливості ліцензування діяльності з оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ, виробництва (виготовлення) ЛЗ.

Визначати раціональну організаційну структуру аптеки.

Класифікувати лікарські засоби за різними критеріями.

Характеризувати порядок організації безрецептурного відпуску ліків в Україні та за кордоном.

Здійснювати відпуск безрецептурних лікарських засобів, надавати консультації щодо раціонального застосування та належного зберігання ліків.

Трактувати організаційні принципи роботи рецептурно-виробничого відділу.

Застосовувати правила виписування та приймання рецептів.

Пояснювати порядок відпуску ліків амбулаторним хворим.

Приймати рецепти від населення, аналізувати помилки.

Здійснювати відпуск ліків за рецептами лікарів.

Розраховувати вартість (здійснювати таксування) різних лікарських прописів, визначати тарифи за виготовлення екстемпоральних ліків.

Здійснювати облік амбулаторної рецептури.

Пояснювати особливості обліку безоплатних та пільгових рецептів.

Організувати предметно-кількісний облік лікарських засобів.

Використовувати законодавчо-нормативну базу, що регламентує обіг контрольованих речовин на міжнародному та державному рівні.

Класифікувати наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори.

Трактувати ліцензійні умови провадження господарської діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних (психотропних) лікарських засобів, прекурсорів.

Пояснювати особливості одержання з аптечного складу, організації приймання, обліку та зберігання наркотичних (психотропних) лікарських засобів, прекурсорів.

Знати правила оформлення рецептів та порядок відпуску наркотичних (психотропних) лікарських засобів амбулаторним хворим.

Пояснювати особливості зберігання, обліку та утилізації спеціальних рецептурних бланків №3.

Трактувати організаційну структуру державної системи контролю якості лікарських засобів.

Засвоїти права та обов'язки уповноваженої особи.

Організувати проведення вхідного контролю якості лікарських засобів.

Пояснювати порядок здійснення внутрішньоаптечного контролю якості ліків.

Трактувати організаційні принципи фармацевтичної інформації на рівні фахівців охорони здоров'я й населення.

Організувати інформаційну роботу в аптеці.

Знати порядок роботи аптек з товарними запасами та організаційні засади внутрішньоаптечного виробництва ліків.

Організувати належне зберігання ліків та товарів аптечного асортименту.

Визначати поточну потребу у ЛЗ та здійснювати їх замовлення.

Складати замовлення-вимоги.

Організувати приймання товару від постачальників.

Організувати зберігання ЛЗ та товарів аптечного асортименту відповідно до вимог нормативно-правових актів.

Документально оформлювати відпуск товару у інші відділи та структурні підрозділи аптеки, ЛПЗ.

Знати особливості одержання, приймання та належного зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Тема 1. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення.

Національна лікарська політика

Соціально-економічне значення фармацевтичної діяльності. Поняття „фармацевтичне забезпечення“, „фармацевтична допомога“, „фармацевтична послуга“. Міжнародні організації, що регулюють фармацевтичну діяльність на макроекономічному рівні. Поняття про комплекс належних практик як міжнародні стандарти, що регулюють фармацевтичну діяльність. Національна лікарська політика (НЛП): головні цілі і пріоритети. Завдання, основні принципи створення, порядок впровадження НЛП в Україні та інших країнах світу. Організаційна структура фармацевтичної галузі та її державне регулювання в Україні, рівні управління. Законодавчо-нормативна база, що регламентує фармацевтичну діяльність в Україні. Ліцензування фармацевтичної діяльності у країнах ЄС, СНД, інших країнах. Вимоги та норми ЄС до фармацевтичної діяльності. Особливості ліцензування фармацевтичної діяльності в Україні.

Тема 2. Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фармацевтичної галузі

Система фармацевтичної інформації. Види інформації (планова, облікова, звітно-статистична, нормативно-довідкова). Рівні інформації (професійний та споживчий). Джерела та форми передачі фармацевтичної інформації. Класифікація лікарських засобів у світовій фармацевтичній практиці. Сутність анатомічно-терапевтично-хімічної (АТХ) - класифікаційної системи. Державний реєстр лікарських засобів. Державний реєстр медичної техніки і виробів медичного призначення. Державний формуляр лікарських засобів. Регіональні та локальні формуляри ЛЗ. Характеристика регулюючих переліків ліків у національних системах охорони здоров'я, їх соціально-економічне значення та порядок формування. Національний перелік основних (життєво необхідних) лікарських засобів. Сучасні форми інформаційного аптечних закладів та пацієнтів (бази даних, автоматизовано-пошукові системи, спеціалізовані Інтернет-сайти тощо).

Тема 3. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики (GPP)

Поняття про аптечні заклади та аптечну мережу. Основні принципи розвитку та розміщення аптечної мережі. Організація роботи аптечних закладів різних форм власності та господарювання в умовах ринку. Аптека як заклад охорони здоров'я та як суб'єкт господарювання. Основні завдання та функції аптеки. Належна аптечна практика (GPP).

Класифікація аптек. Спеціалізація аптек. Організаційна структура аптеки та основні функції її відділів і структурних підрозділів. Приміщення, обладнання та устаткування аптек. Вимоги санітарного режиму до аптек та структурних підрозділів. Кваліфікаційні та інші вимоги до персоналу, що займається виробництвом (в умовах аптеки), оптовою та роздрібною торгівлею лікарськими засобами. Штат аптеки. Матеріальна відповідальність працівників аптек, її види, юридична база й документальне оформлення.

Тема 4. Організація рецептурного та безрецептурного відпуску ліків

Порядок організації рецептурного відпуску ліків в Україні, у країнах ЄС, СНД та інших країнах світу. Критерії визначення категорій відпуску лікарських засобів. Організація відпуску ліків без рецептів з аптек. Концепція відповідального самостійного лікування. Організація фармацевтичної опіки. Протоколи провізора (фармацевта). Організація аптекою санітарно-просвітницької роботи. Рецепт – визначення, види, функції. Форми рецептурних бланків. Загальні правила виписування рецептів, порядок їх оформлення. Порядок відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів. Особливості відпуску наркотичних, психотропних лікарських засобів та прекурсорів.

Групи амбулаторних хворих та категорії населення, яким гарантовані пільги та безоплатний відпуск ЛЗ. Особливості оформлення пільгових та безоплатних рецептів. Терміни дії рецептів та зберігання їх у аптеці.

Тема 5. Правила визначення вартості (таксування) екстемпоральних лікарських препаратів

Індивідуальне та серійне виготовлення лікарських засобів в аптеці. Тариф за виготовлення ліків як історична та соціально-економічна категорії. Значення Таха laborum, визначення та структура. Методика визначення тарифів за виготовлення лікарських форм. Облік тарифів за виготовлення та фасування ліків та фармацевтичних товарів. Правила таксування вартості різних лікарських прописів (розчинів, порошків, супозиторіїв, настоїв та відварів, мазей, рідких лікарських форм тощо).

Тема 6. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку лікарських засобів

Значення обліку рецептури в організації діяльності аптеки. Облік рецептів на ліки індивідуального виготовлення. Облік рецептів на готові лікарські засоби. Особливості обліку рецептів та порядок оплати вартості лікарських препаратів, що виписуються на пільгових умовах та безоплатно. Законодавчо-нормативна база, що регламентує предметно-кількісний облік лікарських засобів у аптеках. Перелік лікарських засобів, що підлягають предметно-кількісному обліку. Особливості предметно-кількісного обліку лікарських засобів. Організація предметно-кількісного обліку в аптеках та лікувально-профілактичних закладах.

Тема 7. Порядок обігу наркотичних і психотропних лікарських засобів, прекурсорів

Класифікація наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Державне регулювання обігу наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Порядок ліцензування господарської діяльності з обігу наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів, а також спеціальних рецептурних бланків форми №3. Вимоги до приміщень для зберігання наркотичних (психотропних) ЛЗ та спеціальних рецептурних бланків. Особливості зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Особливості перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Організація обігу наркотичних (психотропних) лікарських засобів та спеціальних рецептурних бланків форми №3 в аптечних складах (базах): правила придбання, приймання, зберігання, відпуску й обліку. Організація обігу наркотичних (психотропних) лікарських засобів у аптеках. Правила відпуску наркотичних (психотропних) лікарських засобів амбулаторним хворим. Особливості зберігання, обліку та утилізації

спеціальних рецептурних бланків №3. Організація проведення утилізації та знищення неякісних лікарських засобів, до складу яких входять наркотичні (психотропні) речовини, прекурсори. Відповідальність за порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Тема 8. Організація системи забезпечення якості ліків та фармацевтичних товарів

Забезпечення якості ЛЗ як міжнародна проблема. Міжнародні програми ВООЗ та державна політика щодо боротьби з обігом незареєстрованих, фальсифікованих, субстандартних препаратів. Система співробітництва по фармацевтичним інспекціям PIC/S (Pharmaceutical Inspection Cooperation Scheme). Законодавча база, організаційна структура, рівні управління державної системи забезпечення якості в Україні. Порядок реєстрації ЛЗ. Стандартизація та сертифікація фармацевтичної продукції. Стандарти сімейства ISO-9001. Сертифікація виробників ліків та дистриб'юторів за міжнародними стандартами. Поняття “сертифікат якості виробника”, „сертифікат лабораторного аналізу (висновок щодо якості)”. Зміст та призначення сертифікатів, порядок їх зберігання. Організація вхідного контролю якості ліків та фармацевтичних товарів на аптечних складах (базах), оптових фірмах, у аптеках. Права та обов'язки Уповноваженої особи. Організація внутрішньоаптечного контролю якості ліків. Організація інспектування підприємств та закладів фармацевтичної галузі.

Тема 9. Організація роботи аптеки з товарними запасами

Товарні запаси в структурі господарських засобів аптечних закладів. Характеристика та класифікація товарних запасів. Поняття дефектури. Визначення потреби та складання замовлень на товари аптечного асортименту. Належна практика закупівель (Good Pharmaceutical Procurement Practice – GPPP). Організація роботи аптек з постачальниками товарів аптечного асортименту. Методики визначення оптимального товарного запасу та складання графіку закупівлі. Організація приймання товарів в аптечних закладах. Організація зберігання ЛЗ та товарів аптечного асортименту відповідно до вимог нормативної документації. Належна практика зберігання (Good Storage Practice – GSP). Особливості зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Відпуск товарів відділам та структурним підрозділам аптеки, лікувально-профілактичним та іншим закладам. Виготовлення внутрішньоаптечної заготовки (ВАЗ). Облік лабораторно-фасувальних робіт.

Тема 10. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу

Організація оптової торгівлі ЛЗ та товарами аптечного асортименту. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з оптової торгівлі лікарськими засобами. Належна практика дистрибуції (Good Distribution Practice – GDP). Порядок відкриття, реєстрація і нормативно-правове регулювання діяльності оптової фірми. Аптечні склади (бази) – завдання та функції. Організаційна структура та функції основних відділів аптечних складів (баз). Вимоги до приміщень, оснащення, персоналу, санітарно-гігієнічні нормативи. Порядок приймання товарів та організація контролю якості лікарських засобів, що надходять до аптечного складу (бази). Відділи зберігання. Отримання товарів, їх облік та підготовка до відпуску.

Тема 11. Організація зовнішньоторговельної діяльності аптечних (фармацевтичних) підприємств

Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Особливості укладання зовнішньоекономічних контрактів (договорів) купівлі-продажу ЛЗ та інших товарів аптечного асортименту. Умови поставки згідно з міжнародними правилами ІНКОТЕРМС. Ліцензування імпорту лікарських засобів та товарів аптечного асортименту. Особливості ввезення в Україну лікарських засобів та товарів аптечного асортименту. Порядок декларування імпортованих товарів.

Тема 12. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби

Ціноутворення на лікарські засоби як національна та міжнародна проблема. Поняття вартості та ціни на ліки. Види цін, їх функції. Основні принципи ціноутворення на лікарські засоби. Механізми державного регулювання цін та тарифів. Аналіз економічних механізмів підвищення доступності ліків для різних верств населення. Моніторинг цін. Структура цін на лікарські засоби промислового виробництва. Методика розрахунку торгових націнок та формування роздрібних цін на готові лікарські засоби та вироби медичного призначення. Референтне ціноутворення.

Змістовий модуль 2.

Системи обліку у фармації

Конкретні цілі:

Знати організацію системи внутрішньогосподарського (управлінського) та бухгалтерського обліку у аптеках.

Класифікувати господарські засоби аптеки.

Трактувати основні принципи облікової політики аптечних (фармацевтичних) підприємств.

Застосовувати Положення (стандарту) бухгалтерського обліку та інші законодавчі та нормативно-правові документи, що регламентують організацію обліку та звітності в Україні.

Пояснювати структуру та зміст бухгалтерських рахунків, Головної книги, бухгалтерського балансу.

Трактувати особливості обліку господарських операцій у системі бухгалтерських рахунків.

Використовувати сучасні інформаційні технології та автоматизовані системи управління та обліку.

Документально оформляти надходження товарів.

Аналізувати бухгалтерські проводки.

Пояснювати економічне значення та структуру товарообігу.

Оформляти документи з обліку роздрібної та оптової реалізації товарів, інших витрат товару.

Знати порядок обліку руху інших активів.

Трактувати принципи обліку основних засобів та нематеріальних активів аптек.

Організувати облік основних засобів та їх амортизації.

Планувати штатну чисельність працівників аптеки.

Складати штатний розклад аптеки.

Розраховувати, аналізувати та планувати продуктивність праці.

Заповнювати документацію з обліку праці й заробітної плати.

Знати основні положення документального оформлення й обліку касових операцій у аптеці, відповідальність та обов'язки касира.

Пояснювати порядок проведення розрахунків зі споживачами.

Застосовувати РРО у розрахунках зі споживачами.

Відображати господарські операції з руху готівкових коштів у документах управлінського та бухгалтерського обліку.

Засвоїти порядок складання управлінської, бухгалтерської та фінансової звітності.

Тема 13. Система обліку та звітності в аптечних закладах

Характеристика законодавчо-нормативної бази, що регламентує порядок організації обліку і звітності в аптечних закладах. Значення обліку та звітності на макро- та мікроекономічному рівні. Загальна характеристика системи обліку та звітності. Мета, завдання та значення обліку. Користувачі облікової інформації. Види обліку та звітності у аптеках: управлінський, бухгалтерський, фінансовий, статистичний, податковий. Облікові вимірники. Документ в організації обліку. Господарська операція. Роль управлінського

обліку у інформаційній системі підприємства. Облікова політика. Використання даних обліку для аналізу, планування та прийняття управлінських рішень. Впровадження автоматизованих систем у діяльність аптечних мереж. Характеристика сучасних вимог до технічного забезпечення роботи аптек в умовах автоматизації. Організація раціонального програмного забезпечення роботи аптек та фармацевтичних фірм. Електронний документ. Організація звітності у програмних автоматизованих системах. Роль бухгалтерського обліку в управлінні аптечними закладами. Вимоги до бухгалтерського обліку. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Предмет, об'єкт та метод бухгалтерського обліку. Елементи методу бухгалтерського обліку: документація, інвентаризація, оцінка та калькуляція, система рахунків, подвійний запис. Структура господарських засобів аптечних закладів. Бухгалтерський баланс, його будова та зміст. Взаємозв'язок між балансом та господарськими операціями. Бухгалтерські рахунки – класифікація, структура. Подвійний запис, його суть та значення. Взаємозв'язок між рахунками та балансом. Синтетичні та аналітичні рахунки. Хронологічний та систематичний облік. Автоматизація бухгалтерського обліку.

Тема 14. Облік руху товару в аптечних закладах

Первинний облік надходження товарів до аптеки. Класифікація господарських операцій в аптечних закладах. Організація приймання товарів та інших цінностей. Супровідні документи. Особливості обліку надходження отруйних, наркотичних та психотропних лікарських засобів. Порядок оформлення претензій щодо постачання товару та інших товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ) від постачальників. Порядок обліку інших операцій, які збільшують залишок товарів аптечного асортименту. Відображення надходження товарів у бухгалтерських рахунках. Структура товарообігу аптеки, його облік за окремими видами. Облік іншого вибуття товару в аптечних закладах (для надання першої медичної допомоги, виробничих та господарських потреб тощо).

Тема 15. Облік руху інших ТМЦ. Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптечних закладах

Облік руху інших активів. Облік тари. Облік допоміжних матеріалів. Класифікація основних засобів. Нематеріальні активи. Облік надходження та руху основних засобів. Оцінка вартості основних засобів. Первісна, залишкова та ліквідаційна вартість основних засобів. Первинні документи управлінського обліку основних засобів. Амортизаційні відрахування, їх розрахунок та облік. Документальне оформлення руху малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Тема 16. Облік руху грошових коштів в аптечних закладах

Грошові кошти та їх еквіваленти у структурі оборотних засобів аптечних закладів. Організація обігу грошових коштів. Касові операції: класифікація, документальне оформлення. Порядок ведення касової книги та обов'язки касира. Правила проведення розрахунків зі споживачами. Реєстратори розрахункових операцій (РРО). Порядок реєстрації та застосування РРО. Форми розрахункових документів. Порядок здавання готівкової виручки до банку. Встановлення ліміту каси. Контроль за дотриманням касової дисципліни. Інвентаризація каси. Відповідальність за порушення встановленого законодавством порядку розрахунків. Організація роботи з банком. Види банківських рахунків. Розрахунково-платіжні документи. Облік безготівкових розрахунків. Електронний грошовий обіг.

Тема 17. Форми та системи оплати праці та організація обліку заробітної плати в аптечних закладах

Форми та системи оплати праці. Тарифна система. Встановлення посадових окладів та надбавок працівникам аптечних закладів. Структура та характеристика фонду заробітної плати (основна, додаткова, інші виплати). Методики планування штатної чисельності працівників аптеки (фармацевтичної фірми). Організація обліку праці та заробітної плати. Гарантійні та компенсаційні виплати. Обов'язкові утримання з фонду заробітної плати.

Тема 18. Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах

Інвентаризація: завдання, види і терміни проведення. Загальний порядок проведення інвентаризації в аптечних закладах. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей. Організація інвентаризації лікарських засобів, які знаходяться на предметно-кількісному обліку. Інвентаризація грошових коштів, розрахункових документів і бланків суворої звітності. Інвентаризація основних засобів, нематеріальних активів та малоцінних і швидкозношуваних предметів. Підведення підсумків інвентаризації та правила списання природного збитку. Відображення результатів інвентаризації на бухгалтерських рахунках. Автоматизація процедури інвентаризації в аптечних закладах.

Тема 19. Звітність аптечних закладів

Сутність та значення первинної внутрішньогосподарської звітності. Централізована система обліку. Порядок складання та затвердження звітів. Характеристика та структура „Товарного звіту” та „Звіту про господарську діяльність аптеки”. Відображення руху грошових коштів у документах первинної звітності. Відображення руху товарно-матеріальних цінностей. Облік взаєморозрахунків аптеки з різними організаціями, підзвітними особами, позабюджетними фондами. Розрахунок суми реалізованих торгових накладень та визначення днів запасу товарів за звітними даними. Значення статистичної звітності на макро- та мікроекономічному рівнях. Вимоги щодо оформлення та подання статистичної звітності. Форми статистичної звітності. Торгово-виробнича статистична звітність. Звітність про працю та заробітну плату. Фінансово-господарська статистична звітність. Автоматизація подання статистичної звітності. Форми фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Користувачі фінансової звітності. Зміст, структура та порядок складання бухгалтерського балансу. Характеристика балансових змін, обумовлених господарськими операціями. Аналіз даних балансу. Звіт про фінансові результати. Звіт про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал. Примітки до звітності. Особливості звітності малих підприємств.

Тема 20. Основи фармацевтичної економіки. Економічні показники діяльності аптечних закладів

Роль та місце фармацевтичної економіки у системі наукового знання, її зв'язок з іншими галузями знань. Предмет, об'єкти, методи досліджень фармацевтичної економіки. Макроекономіка та мікроекономіка. Характеристика економічних показників торгово-фінансової діяльності аптечних закладів. Характеристика та соціально-економічне значення товарообігу як найважливішого показника торгово-фінансової діяльності аптек. Поняття “норматив товарних запасів”. Методики розрахунку нормативу товарних запасів. Економічні розрахунки нормативу грошових коштів, інших ТМЦ (допоміжних матеріалів, тари, малоцінних та швидкозношуваних предметів). Поняття витрат виробництва та обігу як економічної категорії. П(С)БО 16 „Витрати”. Класифікація витрат за різними критеріями. Фактори, що впливають на суму та рівень витрат. Витрати, що враховуються при визначенні собівартості реалізованої продукції. Організація комплексу заходів, спрямованих на зниження витрат аптечних закладів. Характеристика, економічні розрахунки торгових накладень. Фактори, що впливають на суму та рівень торгових накладень. Прибуток та рентабельність аптечних закладів. Розподіл та використання прибутку. Чинники, що впливають на величину економічних показників. П(С)БО 15 “Доходи”. Визначення результатів торгово-фінансової діяльності аптечних закладів згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”.

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Тема	Лекції	Практ. заняття	СРС	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення					
1.	Тема 1. Основні принципи організації фарм забезпечення населення. Національна лікарська політика	2	4	7	Робота з навчальною літературою, конспектами лекцій, виконання тестових завдань, заповнення таблиць, робота в Інтернеті, перегляд комп'ютерних матеріалів
2.	Тема 2. Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фарм. галузі			7	
3.	Тема 3. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами GPP			7	
4.	Тема 4. Організація рецептурного і безрецептурного відпуску ліків			7	
5.	Тема 5. Правила таксування екстемпоральних ЛЗ			7	
6.	Тема 6. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку ЛЗ			7	
7.	Тема 7. Порядок обігу наркотичних і психотропних ЛЗ, прекурсорів	2	4	7	
8.	Тема 8. Організація системи забезпечення якості ЛЗ та фарм. товарів			7	
9.	Тема 9. Організація роботи аптеки з товарними запасами			7	
10.	Тема 10. Організація роботи оптової фарм. фірми та аптечного складу			7	
11.	Тема 11. Організація зовнішньоторговельної діяльності у фармації			7	
Змістовий модуль 2. Системи обліку у фармації					
12.	Тема 12. Основні принципи й методи формування системи цін на ЛЗ	2	4	7	Робота з навчальною літературою, конспектами лекцій, виконання тестових завдань, заповнення таблиць, робота в Інтернеті, перегляд комп'ютерних матеріалів
13.	Тема 13. Система обліку та звітності в аптечних закладах			7	
14.	Тема 14. Облік руху товару в аптечних закладах			7	
15.	Тема 15. Облік руху інших ТМЦ. Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптечних закладах			7	
16.	Тема 16. Облік руху грошових коштів в аптеках			7	
17.	Тема 17. Організація обліку заробітної плати в аптечних закладах			2	
18.	Тема 18. Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах	7			
19.	Тема 19. Звітність аптечних закладів.	7			
20.	Тема 20. Основи фармацевтичної економіки. Економічні показники діяльності аптечних закладів	2	4	7	
	Тестовий контроль			6	
	Усього годин – 180	8	26	146	
	Кредитів ECTS – 6,0				

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема лекції	Кількість годин
1	Основні принципи організації фарм. забезпечення населення. Національна лікарська політики. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами GPP Організація рецептурного і безрецептурного відпуску ліків. Правила таксування екстемпоральних ЛЗ. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку ЛЗ.	2
2	Порядок обігу наркотичних і психотропних ЛЗ, прекурсорів Організація системи забезпечення якості ЛЗ та фармацевтичних товарів Організація роботи аптеки з товарними запасами Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу. Організація зовнішньоторговельної діяльності у фармації	2
3	Основні принципи й методи формування системи цін на ЛЗ Система обліку та звітності в аптечних закладах Облік руху товару в аптечних закладах Облік руху інших ТМЦ. Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптечних закладах Облік руху грошових коштів в аптечних закладах	2
4	Організація обліку заробітної плати в аптечних закладах Організація інвентаризації в аптечних закладах Звітність аптечних закладів Основи фармацевтичної економіки. Економічні показники діяльності аптечних закладів	2
	Усього годин	8

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах
1	Основні принципи організації фарм. забезпечення населення. Національна лікарська політика Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фарм. галузі Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами GPP Організація рецептурного і безрецептурного відпуску ліків Правила таксування екстемпоральних ЛЗ. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку ЛЗ	4
2	Порядок обігу наркотичних і психотропних ЛЗ, прекурсорів Організація системи забезпечення якості ЛЗ та фармацевтичних товарів Організація роботи аптеки з товарними запасами	4
3	Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу Організація зовнішньоторговельної діяльності у фармації	4
4	Основні принципи й методи формування системи цін на ЛЗ Система обліку та звітності в аптечних закладах Облік руху товару в аптечних закладах Облік руху інших ТМЦ. Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптечних закладах Облік руху грошових коштів в аптечних закладах	4
5	Організація обліку заробітної плати в аптечних закладах. Організація інвентаризації в аптечних закладах.	4
6	Звітність аптечних закладів. Основи фармацевтичної економіки. Економічні показники діяльності аптечних закладів	4
	Тестовий контроль	2
	РАЗОМ	26

6. ПЛАН ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ в спеціально обладнаних аудиторіях та лабораторіях «Навчальної аптеки»

1. Складання алгоритму відкриття аптеки та ліцензування її діяльності. Ознайомлення зі статутними документами фірми.
2. Заповнення типового договору про повну матеріальну відповідальність. Заповнення договору оренди.
3. Аналіз основних моделей медичного страхування. Розрахунок суми відшкодування вартості лікування (реімбурсації).
4. Здійснення класифікації та групування препаратів за заданими критеріями для певних користувачів
5. Здійснення приймання рецептів, аналіз помилок. Виписування та оформлення рецептів.
6. Таксування екстемпоральних лікарських прописів. Визначення тарифів за виготовлення лікарських форм в умовах аптек. Таксування лікарських прописів за допомогою автоматизованих комп'ютерних систем.
7. Здійснення обліку рецептури.
8. Заповнення документів предметно-кількісного обліку ЛЗ в аптеках.
9. Організація вхідного та внутрішньоаптечного контролю якості лікарських засобів. Відображення результатів контролю якості лікарських форм у відповідних документах.
10. Документальне оформлення відпуску товарів з відділу запасів.
11. Документальне оформлення надходження та відпуску товарів.
12. Облік руху товарів за допомогою автоматизованих систем обліку.
13. Проведення розрахунків зі споживачами за допомогою автоматизованих комп'ютерних систем та РРО.
14. Здійснення розрахунків заробітної плати та обов'язкових утримань, оформлення відповідних документів з обліку праці та заробітної плати.
15. Складання та аналіз «Товарного звіту».
16. Заповнення документів та оформлення результатів інвентаризації у аптеці. Здійснення інвентаризації за допомогою автоматизованих комп'ютерних систем.
17. Відображення основних господарських операцій у системі бухгалтерських рахунків.
18. Складання бухгалтерського балансу.
19. Розрахунки та планування товарообігу, торговельних накладень, рецептури аптеки, оборотних засобів та надходження товару.
20. Аналіз структури цін на лікарські засоби екстемпорального виготовлення та промислового виробництва.

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№ п/п	Тема та зміст	К-ть годин
1.	Основні принципи організації фарм. забезпечення населення. Національна лікарська політика	7
2.	Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фарм. галузі	7
3.	Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами GPP	7
4.	Організація рецептурного і безрецептурного відпуску ліків	7
5.	Правила таксування екстемпоральних ЛЗ	7
6.	Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку ЛЗ	7
7.	Порядок обігу наркотичних і психотропних ЛЗ, прекурсорів	7
8.	Організація системи забезпечення якості ЛЗ та фармацевтичних товарів	7
9.	Організація роботи аптеки з товарними запасами	7
10.	Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу	7
11.	Організація зовнішньоторговельної діяльності у фармації	7
12.	Основні принципи й методи формування системи цін на ЛЗ	7
13.	Система обліку та звітності в аптечних закладах	7
14.	Облік руху товару в аптечних закладах	7
15.	Облік руху інших ТМЦ. Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптечних закладах	7
16.	Облік руху грошових коштів в аптечних закладах	7
17.	Організація обліку заробітної плати в аптечних закладах	7
18.	Організація інвентаризації в аптечних закладах	7
19.	Звітність аптечних закладів	7
20.	Основи фармацевтичної економіки. Економічні показники діяльності аптечних закладів	7
	Підготовка до тестового когтролю	6
	РАЗОМ	146

Завдання для самостійної роботи

Представлені у вигляді тестових завдань, розрахункових завдань, таблиць та схем для заповнення студентами і оформлені у вигляді робочих журналів для аудиторної та позааудиторної самостійної роботи

Індивідуальні завдання

Підготовка слайдових міні-доповідей за темами:

1. Організація фармацевтичної галузі
2. Організація фармацевтичного забезпечення населення в різних країнах світу.
3. Державне регулювання фармацевтичної діяльності
4. Аналіз розвитку аптечної мережі в Україні
5. Аналіз рівня фармацевтичного забезпечення населення
6. Ліцензування фармацевтичної діяльності в Україні та за кордоном.
7. Організація системи фармацевтичної інформації
8. Нормативно-правове забезпечення фармацевтичної діяльності
9. Фокус на пацієнта: взаємодія медичних і фармацевтичних працівників з пацієнтами
10. Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів
11. Проблема відповідального самолікування та рецептурного відпуску ЛП
12. Організація рецептурного відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів
13. Проблеми доступності ЛЗ для населення України
14. Організація предметно-кількісного обліку лікарських засобів

15. Організація забезпечення амбулаторних та стаціонарних хворих наркотичними та психотропними ЛЗ
16. Порядок формування роздрібних цін на екстемпоральні лікарські засоби в Україні
17. Автоматизовані інформаційно-аналітичні комплекси у діяльності аптечних закладів
18. Аналіз ефективності управління товарними запасами аптечних закладів
19. Організація постачання аптек та вибір постачальника
20. Дистрибуція лікарських засобів
21. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу
22. Система забезпечення якості лікарських засобів в Україні
23. Забезпечення якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі
24. Організація системи внутрішньоаптечного контролю лікарських засобів в аптеці
25. Облік та звітність аптечних закладів
26. Організація бухгалтерського обліку в аптечних закладах
27. Організація управлінського обліку в аптечних закладах
28. Організація обліку товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах
29. Комп'ютерні форми бухгалтерського обліку в аптечних закладах
30. Організація обліку грошових коштів в аптеці
31. Електронний грошовий обіг
32. Організація обліку праці і заробітної плати в аптеці
33. Організація обліку основних засобів і нематеріальних активів в аптеці
34. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах
35. Фінансова звітність аптечних закладів
36. Основні принципи і методи формування системи цін на ЛЗ в Україні
37. Державне регулювання цін на лікарські засоби
38. Економічне значення товарообігу, його аналіз та планування
39. Система обов'язкового медичного страхування в світовій практиці
40. Аналіз ринку добровільного медичного страхування в Україні

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Соціально-економічне значення фармацевтичної діяльності. Поняття „фармацевтичне забезпечення“, „фармацевтична допомога“, „фармацевтична послуга“.

2. Міжнародні організації, що регулюють фармацевтичну діяльність на макроекономічному рівні. Поняття про комплекс належних практик як міжнародні стандарти, що регулюють фармацевтичну діяльність.

3. Національна лікарська політика (НЛП): головні цілі і пріоритети. Завдання, основні принципи створення, порядок впровадження НЛП в Україні та інших країнах світу.

4. Організаційна структура фармацевтичної галузі та її державне регулювання в Україні, рівні управління. Законодавчо-нормативна база, що регламентує фармацевтичну діяльність в Україні.

5. Ліцензування фармацевтичної діяльності у країнах ЄС, СНД, інших країнах. Особливості ліцензування фармацевтичної діяльності в Україні.

6. Система фармацевтичної інформації. Види інформації (планова, облікова, звітно-статистична, нормативно-довідкова). Джерела та форми передачі фармацевтичної інформації.

7. Класифікація лікарських засобів у світовій фармацевтичній практиці. Сутність анатомічно-терапевтично-хімічної (АТХ) - класифікаційної системи.

8. Поняття про аптечні заклади та аптечну мережу. Організація роботи аптечних закладів різних форм власності та господарювання в умовах ринку.

9. Аптека як заклад охорони здоров'я та як суб'єкт господарювання. Основні завдання та функції аптеки. Належна аптечна практика (GPP).

10. Класифікація аптек. Спеціалізація аптек.

11. Організаційна структура аптеки та основні функції її відділів і структурних підрозділів.

12. Приміщення, обладнання та устаткування аптек.

13. Вимоги санітарного режиму до аптек та структурних підрозділів.

14. Кваліфікаційні та інші вимоги до персоналу, що займається виробництвом (в умовах аптеки), оптовою та роздрібною торгівлею лікарськими засобами. Штат аптеки.

15. Матеріальна відповідальність працівників аптек, її види, юридична база й документальне оформлення.

16. Критерії визначення категорій відпуску лікарських засобів.

17. Організація відпуску ліків без рецептів з аптек.

18. Концепція відповідального самостійного лікування.

19. Організація фармацевтичної опіки.

20. Рецепт – визначення, види, функції. Форми рецептурних бланків.

21. Загальні правила виписування рецептів, порядок їх оформлення.

22. Порядок відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів.

23. Особливості відпуску наркотичних, психотропних лікарських засобів та прекурсорів.

24. Групи амбулаторних хворих та категорії населення, яким гарантовані пільги та безоплатний відпуск ЛЗ. Особливості оформлення пільгових та безоплатних рецептів.

25. Тариф за виготовлення ліків як історична та соціально-економічна категорія. Значення Таха laborum, визначення та структура.

26. Правила таксування вартості різних лікарських прописів (розчинів, порошків, супозиторіїв, настоїв та відварів, мазей, рідких лікарських форм тощо).

27. Значення обліку рецептури в організації діяльності аптеки. Облік рецептів на ліки індивідуального виготовлення.

28. Облік рецептів на готові лікарські засоби.

29. Особливості обліку рецептів та порядок оплати вартості лікарських препаратів, що виписуються на пільгових умовах та безоплатно.

30. Законодавчо-нормативна база, що регламентує предметно-кількісний облік лікарських засобів у аптеках. Перелік лікарських засобів, що підлягають предметно-кількісному обліку.

31. Класифікація наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

32. Порядок ліцензування господарської діяльності з обігу наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів, а також спеціальних рецептурних бланків форми №3.

33. Особливості зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Особливості перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

34. Міжнародні програми ВООЗ та державна політика щодо боротьби з обігом незареєстрованих, фальсифікованих, субстандартних препаратів. Система співробітництва по фармацевтичним інспекціям PIC/S (Pharmaceutical Inspection Cooperation Scheme).

35. Законодавча база, організаційна структура, рівні управління державної системи забезпечення якості в Україні.

36. Організація вхідного контролю якості ліків та фармацевтичних товарів на аптечних складах (базах), оптових фірмах, у аптеках.

37. Права та обов'язки Уповноваженої особи.

38. Організація внутрішньоаптечного контролю якості ліків.

39. Товарні запаси в структурі господарських засобів аптечних закладів. Характеристика та класифікація товарних запасів.

40. Поняття дефектури. Визначення потреби та складання замовлень на товари аптечного асортименту.

41. Належна практика закупівель (Good Pharmaceutical Procurement Practice – GPPP).

42. Організація роботи аптек з постачальниками товарів аптечного асортименту. Методики визначення оптимального товарного запасу та складання графіку закупівлі.

43. Організація приймання товарів в аптечних закладах.

44. Організація зберігання ЛЗ та товарів аптечного асортименту відповідно до вимог нормативної документації.

45. Належна практика зберігання (Good Storage Practice – GSP).

46. Особливості зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

47. Відпуск товарів відділам та структурним підрозділам аптеки, лікувально-профілактичним та іншим закладам.

48. Організація оптової торгівлі ЛЗ та товарами аптечного асортименту.

49. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з оптової торгівлі лікарськими засобами. Належна практика дистрибуції (Good Distribution Practice – GDP).

50. Аптечні склади (бази) – завдання та функції.

51. Організаційна структура та функції основних відділів аптечних складів (баз). Вимоги до приміщень, оснащення, персоналу, санітарно-гігієнічні нормативи.

52. Порядок приймання товарів та організація контролю якості лікарських засобів, що надходять до аптечного складу (бази).

53. Особливості укладання зовнішньоекономічних контрактів (договорів) купівлі-продажу ЛЗ та інших товарів аптечного асортименту.

54. Ліцензування імпорту лікарських засобів та товарів аптечного асортименту.

55. Особливості ввезення в Україну лікарських засобів та товарів аптечного асортименту.

56. Поняття вартості та ціни на ліки. Види цін, їх функції.

57. Механізми державного регулювання цін та тарифів. Аналіз економічних механізмів підвищення доступності ліків для різних верств населення. Моніторинг цін.

58. Структура цін на лікарські засоби промислового виробництва. Методика розрахунку торгових націнок та формування роздрібних цін на готові лікарські засоби та вироби медичного призначення.

59. Референтне ціноутворення.

60. Характеристика законодавчо-нормативної бази, що регламентує порядок організації обліку і звітності в аптечних закладах.

61. Значення обліку та звітності на макро- та мікроекономічному рівні. Загальна характеристика системи обліку та звітності.

62. Мета, завдання та значення обліку. Користувачі облікової інформації.

63. Види обліку та звітності у аптеках: управлінський, бухгалтерський, фінансовий, статистичний, податковий.

64. Роль управлінського обліку у інформаційній системі підприємства.

65. Використання даних обліку для аналізу, планування та прийняття управлінських рішень.

66. Впровадження автоматизованих систем у діяльність аптечних мереж. Характеристика сучасних вимог до технічного забезпечення роботи аптек в умовах автоматизації.

67. Роль бухгалтерського обліку в управлінні аптечними закладами. Вимоги до бухгалтерського обліку. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

68. Предмет, об'єкт та метод бухгалтерського обліку. Елементи методу бухгалтерського обліку: документація, інвентаризація, оцінка та калькуляція, система рахунків, подвійний запис.

69. Структура господарських засобів аптечних закладів.

70. Бухгалтерський баланс, його будова та зміст. Взаємозв'язок між балансом та господарськими операціями.

71. Бухгалтерські рахунки – класифікація, структура. Подвійний запис, його суть та значення.

72. Взаємозв'язок між рахунками та балансом. Синтетичні та аналітичні рахунки.

73. Первинний облік надходження товарів до аптеки. Класифікація господарських операцій в аптечних закладах.

74. Організація приймання товарів та інших цінностей. Супровідні документи.

75. Особливості обліку надходження отруйних, наркотичних та психотропних лікарських засобів.

76. Порядок оформлення претензій щодо постачання товару та інших товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ) від постачальників.

77. Порядок обліку інших операцій, які збільшують залишок товарів аптечного асортименту.

78. Структура товарообігу аптеки, його облік за окремими видами.

79. Облік іншого вибуття товару в аптечних закладах (для надання першої медичної допомоги, виробничих та господарських потреб тощо).

80. Облік руху інших активів. Облік тари.

81. Облік допоміжних матеріалів.

82. Класифікація основних засобів.

83. Облік надходження та руху основних засобів.

84. Оцінка вартості основних засобів. Первісна, залишкова та ліквідаційна вартість основних засобів.

85. Документальне оформлення руху малоцінних та швидкозношуваних предметів.

86. Грошові кошти та їх еквіваленти у структурі оборотних засобів аптечних закладів.

87. Організація обігу грошових коштів.

88. Касові операції: класифікація, документальне оформлення.

89. Порядок ведення касової книги та обов'язки касира.

90. Правила проведення розрахунків зі споживачами.

91. Реєстратори розрахункових операцій (РРО). Порядок реєстрації та застосування РРО.
92. Форми розрахункових документів.
93. Порядок здавання готівкової виручки до банку.
94. Встановлення ліміту каси.
95. Контроль за дотриманням касової дисципліни. Інвентаризація каси.
96. Організація роботи з банком. Види банківських рахунків. Розрахунково-платіжні документи.
97. Облік безготівкових розрахунків. Електронний грошовий обіг.
98. Форми та системи оплати праці.
99. Тарифна система. Встановлення посадових окладів та надбавок працівникам аптечних закладів.
100. Структура та характеристика фонду заробітної плати (основна, додаткова, інші виплати).
101. Організація обліку праці та заробітної плати.
102. Гарантійні та компенсаційні виплати.
103. Обов'язкові утримання з фонду заробітної плати.
104. Інвентаризація: завдання, види і терміни проведення.
105. Загальний порядок проведення інвентаризації в аптечних закладах.
106. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей.
107. Організація інвентаризації лікарських засобів, які знаходяться на предметно-кількісному обліку.
108. Інвентаризація грошових коштів, розрахункових документів і бланків суворої звітності.
109. Інвентаризація основних засобів, нематеріальних активів та малоцінних і швидкозношуваних предметів.
110. Підведення підсумків інвентаризації та правила списання природного збитку.
111. Сутність та значення первинної внутрішньогосподарської звітності. Централізована система обліку.
112. Характеристика та структура „Товарного звіту” та „Звіту про господарську діяльність аптеки”.
113. Відображення руху грошових коштів у документах первинної звітності.
114. Відображення руху товарно-матеріальних цінностей.
115. Облік взаєморозрахунків аптеки з різними організаціями, підзвітними особами, позабюджетними фондами.
116. Розрахунок суми реалізованих торгових накладень та визначення днів запасу товарів за звітними даними.
117. Значення статистичної звітності на макро- та мікроекономічному рівнях. Вимоги щодо оформлення та подання статистичної звітності. Форми статистичної звітності.
118. Звітність про працю та заробітну плату.
119. Фінансово-господарська статистична звітність.
120. Форми фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Користувачі фінансової звітності.
121. Зміст, структура та порядок складання бухгалтерського балансу.
122. Характеристика балансових змін, обумовлених господарськими операціями. Аналіз даних балансу.
123. Характеристика економічних показників торгово-фінансової діяльності аптечних закладів.
124. Характеристика та соціально-економічне значення товарообігу як найважливішого показника торгово-фінансової діяльності аптек.
125. Поняття “норматив товарних запасів”. Методики розрахунку нормативу товарних запасів.

126. Економічні розрахунки нормативу грошових коштів, інших ТМЦ (допоміжних матеріалів, тари, малоцінних та швидкозношуваних предметів).

127. Поняття витрат виробництва та обігу як економічної категорії. П(С)БО 16 „Витрати”. Класифікація витрат за різними критеріями.

128. Характеристика, економічні розрахунки торгових накладень. Фактори, що впливають на суму та рівень торгових накладень.

129. Прибуток та рентабельність аптечних закладів.

130. Визначення результатів торгово-фінансової діяльності аптечних закладів.

9. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Підсумковий контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (залікового кредиту). Вивчення дисципліни закінчується іспитом.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем і питань, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури практичного заняття.

Рейтингова система оцінки знань студентів

Модуль 1		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Підсумковий контроль
30	30	40
100		

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за дисципліну виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

Змістовий модуль 1		
30		
Т 1-6	Т 7-9	Т 10-11
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3
6-10	6-10	6-10

Змістовий модуль 2			
30			
Т 12-16	Т 17-18	Т 19-20	Інд. робота
ПЗ 4	ПЗ 5	ПЗ 6	
6-10	6-10	6-10	

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 60 балам і ділиться пропорційно кількості змістових модулів. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу, дорівнює 36 балам і ділиться пропорційно кількості змістових модулів.

Іспит проводиться по закінченню вивчення дисципліни і оцінюється за 100-бальною шкалою: мінімальна кількість балів 60, максимальна кількість балів 100.

Оцінювання дисципліни

Оцінка А, В, С, D, Е виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни. Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з модулів дисципліни та іспиту.

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	A
82–89	Дуже добре (зараховано)	B
75–81	Добре (зараховано)	C
67–74	Задовільно (зараховано)	D
60–66	Достатньо (зараховано)	E
35–59	Незадовільно (незараховано)	FX
1–34	Не допущений	F

Оцінка з дисципліни FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення дисципліни (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

10. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Організація та економіка фармації*. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. – 360 с. – (Національний підручник)
2. *Організація та економіка фармації*. Ч. 2. Системи обліку в фармації : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, О. П. Гудзенко та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 416 с. – (Національний підручник)
3. *Організація та економіка фармації*. Ч. 3. Основи економіки фармації : нац. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, Л. Панфілова, В. М. Назаркіна та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 272 с. – (Національний підручник)

Допоміжна

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Директива 2001/83/ЕС Европейського парламенту і Ради ЄС від 6.11.2001г. «О своде Директива 2001/83/ЕС «О Кодексе Европейского сообщества «Лекарственные средства для человека» от 6.11.2001г. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://apps.who.int/medicinedocs/documents/s17096e/s17096e.pdf>
5. Закон України “Про лікарські засоби” №123/96–ВР від 04.04.1996 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>
6. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" №959-ХІІ від 16.04.91 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
7. Закон України „Про рекламу” від 03.07.1996 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>
8. Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 14.01.1998 р. №16/98-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80>
9. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>
10. Закон України «Про страхування» від 7.03.1996 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
11. Закон України від 8.09.2011 р. № 3718-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фальсифікації ЛЗ» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3718-17>
12. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини, прекурсори» в редакції Закону від 22.12.06 р. №530-V [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>
13. Закон України від 06.09.05 р. № 2806-IV «Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>
14. Кримінальний Кодекс України від 5.04.2001 р. № 2341-III (ст. 307-309, 311-313, 318-320). [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
15. Постанова КМУ №1303 від 17.08.1998 р. „Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску ЛЗ за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань” [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1303-98-%D0%BF>
16. Постанова КМУ №770 „Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів” від 6.05.2000 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF>
17. Постанова КМУ №589 від 3.06.2009 р. „Про затвердження Порядку здійснення діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх

- обігом” [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/589-2009-%D0%BF>
18. Наказ МОЗ України №360 від 19.07.05 р. „Правила виписування рецептів та вимог-замовлень на ЛЗ і виробу медичного призначення”. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20050719_360.html
 19. Наказ МОЗ України №185 від 17.05.2001 р. „Про затвердження критеріїв визначення категорії відпуску лікарських засобів” [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0464-01>
 20. Наказ МОЗ України № 490 „Про затвердження Переліків отруйних та сильнодіючих лікарських засобів” від 17.08.2007 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1007-07>
 21. Наказ МОЗ України №809 від 22.11.2011р. «Про затвердження Порядку встановлення заборони (тимчасової заборони) та поновлення обігу лікарських засобів на території України» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0126-12>
 22. Наказ МОЗ України № 677 від 29.09.2014 р. «Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1515-14>
 23. Наказ МОЗ України №494 від 07.08.2015 р. " Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я" [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1028-15>
 24. Наказ МОЗ України № 812 від 7.10.2012 р. „Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в аптеках”. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12>
 25. Наказ МОЗ України №275 «Інструкція із санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів» від 15.05.2006 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0642-06>
 26. Наказ МОЗ України №929 „Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами” від 31.10.2011 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1420-11>
 27. Наказ МОЗ України №44 “Про організацію зберігання в аптечних установах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення” від 16.03.1993 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/91510>
 28. Настанова «Лікарські засоби. Належна практика дистрибуції. СТ-Н МОЗУ 42-5.0:2008» Наказ МОЗ України №95 від 16.02.2009 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20090216_95.html
 29. Немченко А.С., Косяченко К.Л., Немченко О.А. Ціноутворення на лікарські засоби: монографія (видання 2-ге, доповн. і перероб). – Х., 2012. – 304 с.

Internet-ресурси

1. Законодавство України - <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Інформаційна система „Компендіум” - <http://compendium.com.ua//>
3. Інформаційна система „Лікарські засоби” (Моріон). <http://pharmbase.com.ua/>
4. Інформаційно-пошукова система «Електронний формуляр» http://www.dec.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=301&Itemid=622&lang=uk
5. Державний реєстр ЛЗ (Експертний центр ЛЗ) <http://www.drlz.kiev.ua/>
6. Довідник лікарських засобів <http://www.drlz.kiev.ua/>
7. Державний реєстр медичної техніки та ВМП <http://portal.diklz.gov.ua/PublicSite/PUB/VMList.aspx>
8. Національний перелік ОЛЗ та ВМП (МОЗ України). http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/
9. Реєстр місць здійснення діяльності з оптової та роздрібної торгівлі ЛЗ (Держлікслужба) <http://portal.diklz.gov.ua/PublicSite/TradeLicense/TradeLicenseList.aspx>
10. Реєстр оптово-відпускних цін на ЛЗ http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_prices_drugs/
11. Держ. реєстр харчових продуктів спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_foodstuffanddietary/

Офіційні сайти та інформаційні портали:

Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ)- <http://www.who.int/ru/>

Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua/>

Кабміну України (урядовий портал)– <http://www.kmu.gov.ua/>

Мінохорони здоров'я України – <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>

Мінекономіки України – <http://www.me.gov.ua/>

Держ. служби статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Держслужба України з ЛЗ та контролю за наркотиками – <http://www.diklz.gov.ua/>

Державного експертного центру ЛЗ - <http://www.dec.gov.ua>